

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MARIBOR**

Vinarska ulica 14, 2000 Maribor

tel.: (02) 228 49 00, fax: (02) 251 94 82

E-pošta: info@kmetijski-zavod.si,

<http://www.kmetijski-zavod.si/>

KAJ LAHKO ŠE PRED TRGATVIJO NAREDIMO V VINOGRADU ZA POVEČANJE KAKOVOSTI VINSKEGA LETNIKA 2020.

Današnje stanje pridelave grozdja v vinogradih Podravja nas lahko navdaja z veselim pričakovanjem kakovostne in količinsko bogate trgatve letnika 2020. Veliko pa je odvisno od vremenskih pogojev začetka trgatve.

Zagotavljanje in doseganje kakovosti ostaja stalnica tako, za vse vinogradnike kot tudi za vse vinske letnike. Kakovost pridelanemu grozdju in vina sta temelja obstoja vinogradništva, brez katerega ni ne dobre prodaje in ne nadaljnjega vinogradniškega razvoja. Kakovost pridelanemu grozdju in donegovanemu vinu je izhodiščni garant za ekonomsko učinkovito vinogradništvo, za dolgoročni obstoj vinogradnikov, za napravo novih vinogradov in v veliki meri vpliva na poseljenost in ohranitev pridelave in kulturnega izgleda strmih pridelovalnih območij.

Prizadevanje za pridelavo vse bolj kakovostnega grozdja in vina postaja še posebno v takih časih krize kot smo sedaj, vprašanje eksistenčnega obstoja množice vinogradnikov, velikih površin strmih vinogradov. V času krize obstaja velika nevarnost za množično opuščanje vinogradniške pridelave, ki bi v naših razmerah posledično vodilo v prekomerno zaraščanje in tudi pospešeno praznjenje strmih vinorodnih krajev.

Vinogradništvo je do sedaj preživelo veliko kriz in vinogradniki so skupaj z vinogradniško stroko vedno našli tudi prave rešitve. Skozi dolga obdobja so nastajale trajne veljavne modrosti, praktično uveljavljene veščine in dobre izkušnje, ki so nam lahko danes tudi v veliko pomoč.

V kriznem času za vinogradništvu je danes značilna bipolarnost, ko imamo zaradi epidemije, na trgu in v kletih velike zaloge in slabo prodajo, ob tem pa je pred nami spet obilen in kakovosten pridelek grozdja. Sedaj ko so bolj ali manj »zvozeneli« vsi dobronamerni ukrepi države (zelena trgatev, krizna destilacija, krizno skladiščenje) vinogradnikom preostane samo še, da sami poskrbijo za prave rešitve. Ob tem so v veliko pomoč preverjena strokovna priporočila in postopki redukcije ali regulacije količin pridelka s katerimi istočasno povečamo kakovost in zmanjšamo količino pridelka.

Zavedati se moramo in to še posebno v času krize, da je edini trajni garant za obstoj vinogradništva dobro prodano vino. In samo iz tega izhaja razvoj vinogradništva v obliki novih vinogradov, novih kleti, in inovativnih novih in edinstvenih zgodb s skupnim ciljem zagotavljanja novih delovnih mest mladim vinogradnikom. Vse oblike pomoči so ob tem dobrodošle in so zgolj dopolnilo in pomoč, vinogradništva in vinogradnikov pa ne morejo rešiti. Rešitev je lahko edino v vinogradnikih samih, ko ob pomoči strokovne javnosti ob osebnem spoznanju osvojijo tako nova znanja in nove veščine, ob tem pa tudi spoznanje, da spremenjene razmere v družbi, trgu in medsebojnih odnosih zahtevajo druge pristope, drugačno mišljenje, spremenjen način dela, nove vrednote Nenazadnje nas je do novih spoznanj, predvsem vrednot, pripeljala tudi sama »corona«.

Vinogradniška stroka ima pri tem pomembno vlogo, saj ponuja trajne rešitve, ki so pomembne tudi v kriznih razmerah. Vinogradnikom zagotavljamo rabo ekonomične tehnologije trajne pridelave, ki zagotavlja pridelavo kakovostnega grozdja in kvalitetnega vina. Kakovost grozdja in vina je temeljni in trajni pogoj za vstop, obstoj in uspeh na vinskem trgu. Prav tako je kakovost vina tudi skupno izhodišče za: doseganje višjih cen, zagotovljeno

prodajo na vinskem trgu, razpoznavno in trajno obstojno prodajno mesto na vinskem trgu. Kakovost se prične z kvalitetnim grozdem v vinogradu in kakovostnimi vini, ob katerih skozi daljše obdobje generacijsko izgradimo svojo razvojno filozofijo in zaupanja vredno zgodbo. Prava kakovost grozdja je izenačena kakovost manj številčnega in bolj kvalitetno dozorelega grozdja, kar je v tesni povezavi s sorto, rastiščem, obremenitvijo in količino pridelka, zdravstvenim stanjem in optimalno prehranjenostjo.

Spremenjene potrošniške navade, navade pivcev nove generacije in pričakovanja turistov, kar se tiče »turistično nastanitvenih zmogljivosti«, nakazujejo predvsem na področju turizma na podeželju, potrebo po razvijanju individualnih zgodb in razvoj »ne masovnega individualnega turizma«. Glede na nova dejstva, do katerih smo pospešeno prišli tudi z dobrimi corona ukrepi vlade in podporo z »vavčerji«, so to usmeritve tako za stroko, kot kmetije, da začnemo pospešeno in bolj optimistično razmišljati o razvoju edinstvenih, inovativnih zgodb ter krepitvi trženja pridelkov in izdelkov s kmetij z jasno »masno bilanco«, popolno sledljivostjo in vpogledom potrošnikov v tehnološko – proizvodni proces. Prav vsaka kriza in vojna je skozi preteklo zgodovino za seboj potegnila določene pozitivne, strateške premike in odločitve. Zato je prav, da v tem času toliko bolj odgovorno in strateško razmišljamo, kje so še neizkoriščene priložnosti in možnosti dodane vrednosti prav vsake posamezne kmetije, ki bodo dolgoročno zagotavljale delovna mesta ter dvignile prepoznavnost posameznih regij in celotne Slovenije kot vinsko – turistične destinacije.

Vinogradništvo je edina kmetijska panoga, kjer je uradno manj lahko tudi več in kjer ni samo pomembna količina in cena, temveč je kakovost tista, ki določa ceno. In kaj bomo postorili v tem zares za vinogradnike kriznem letu? Kakšne so rešitve v tej na videz nevzdržni situaciji? Vsekakor so rešitve, ki pa niso univerzalne in ne za vse vinogradnike enake. Za vse pa velja, da se bo spremenilo dosedanje delo in odnosi, zato se bo potrebno hitro prilagoditi in po krizi na spremenjen, nov in drugačen način nadaljevati svoje delo naprej.

V tem letu lahko vinogradniki pričakujemo velike spremembe, tako lahko vinogradniki kooperanti z dolgoročnimi pogodbami sodelovanja in urejenim odkupom, ki so najbolj stabilen način trajno organiziranega vinogradništva, v tem letu za svoj pridelek grozdja pričakujejo bistveno nižja plačila. Pravi odnos kooperacije je v vzajemnosti, ko smo skupaj v dobrem in slabem. In če je to trden in pošten poslovni odnos potem bo pač vsak član moral potrpeti, preživeti in s skupnimi močmi, novimi znanji in spoznanji uspešno nadaljevati z vinogradništvom naprej. V nasprotnem primeru obstajata samo dve rešitvi, da se vinogradnik samosvoji in se razvija v smeri vinogradnika podjetnika, ali pa, da opusti vinogradniško pridelavo. Seveda pa obstaja tudi način, ko se lahko znotraj kooperacije dogovorijo, za način redukcije količin grozdja v vinogradih in s tem dvig praga kakovosti pridelanemu grozdu in vinu.

Na trgu imamo tudi vinogradnike brez dolgoročnih pogodb o sodelovanju, ki so brez svojih kleti in prodajajo grozdje. Ob dejstvu, da je grozdja v obilju tudi na avstrijski in hrvaški strani, ni za pričakovati, da se bo grozdje letos tržilo preko meja. Ti bodo v najboljšem primeru svoje grozdje razprodali, obstaja pa velika verjetnost, da bo prav v njihovih vinogradih ostalo veliko ne obranega grozdja vse tja do zime. Praviloma bodo ti vinogradniki delno ali v celoti opustili vinograde in se preusmerili v druge dejavnosti. Tudi tem vinogradnikom svetujemo, da vsaj na delu svojih vinogradov za katere bodo imeli kupce izvedejo delno redukcijo in ponudijo povišano kakovost grozdja.

Veliko je tudi vinogradnikov, ki so vinarji, del svojega grozdja pa prodajajo na trgu. Ti bodo v tem letu primorani večino pridelka grozdja predelati v vino in ohraniti doma v lastnih kletih. Seveda se ob tem poraja veliko vprašanj, kdaj in komu bodo to tudi prodali? Ob tem pa nastopi vprašanje tudi premajhnih kletnih kapacitet. Rešitev je v predhodni redukciji, ko imamo posledično manj vina, dela, skrbi in stroškov, lahko tudi več zaslužimo, če uspemo dosežati višje prodajne cene. Prednost je tudi v tem, da četudi ne dosežemo višjih cen, bomo pa takšno bolj kakovostno vino lahko tudi vsaj hitreje prodali, oziroma ga dlje skladiščili.

Regulacija pridelka je za vinogradnika, ki vse leto vlaga in obdeluje trto in hrepeneče čaka na trgateg, tuj, neobičajen, sorazmerno drag in do sedaj bolj ali manj nesprejemljiv ukrep. Zaradi krize in zaostrenih in povsem spremenjenih razmer postaja je po našem mnenju redukcija

pridelka edini pravi način, s katerim se zavestno odločimo tako za spremembe pri našem delu, odnosih in mišljenju. Regulacijo jemljimo ne samo kot strošek in kot uničevanje našega pridelka in nespoštovanja našemu delu, temveč kot novo pot za novo tržno priložnost, ko z izboljšano kakovostjo zagotavljamo izhodišča za višji nivo trženja, boljše ponudbe in bolj uspešno prodajo vin po višjih prodajnih cenah.

Čas trgatve se nezadržno približuje, za izvedbo zmanjševanja prekomernih količin grozdja z namenom, da se poveča kakovost grozdju, je sedaj idealen čas, saj ni več nevarnosti poletnih toč, in razen mokre jeseni s pojavom grozdne gnilobe ni več drugih nevarnosti, ki bi lahko še zmanjšali pridelek grozdja.

Zmanjševanje kot odstranitev grozdja v zaključni fazi zorenja naj bo kot splošno priporočilo, ki vodi skupnim ciljem, izvedba redčenja pa se naj sproti prilagaja razmeram in se lahko loči od vinogradnika do vinogradnika.

Pred postopkom odstranjevanja grozdja dovolite da vas opozorimo na nekatere posebnosti in trajno veljavne resnice. Pri zorenju ima še vedno pglavitno vlogo vreme, saj v primeru sončne in suhe druge polovice avgusta in celotnega meseca septembra lahko na kljub nadpovprečno obloženih trtah pričakujemo izjemno kvaliteten in zdrav pridelek. To pa je značilnost velikih letnikov. V takih letnikih so vinogradniki ki predhodno odstranijo del pridelka velikokrat nezadovoljni, saj pri trgatvi ugotavljajo da ni bistvenih odstopanj v vsebnosti sladkorja med grozdem iz trt kjer smo izvajali in tam, kjer nismo izvajali redčenja grozdja. V primeru mokrega septembra praviloma ostaja grozdje na opletih trtah veliko bolj in dalj časa zdravo kot na ostalih. Delna odstranitev pridelka v času mehčanja vpliva na povečano kakovost, ki ni toliko v povečani sladkorni stopnji, temveč v večji mineralni polnosti, vsebinski bogatosti in harmonični kakovosti, ki se odraža v stabilni in dolgotrajno zagotovljeni uporabnosti. Vsakršno predhodno redčenje grozdja, ki ni v fazi mehčanja, praviloma ne predstavlja uspeha, saj preostalo manj številno grozdje lahko do mehčanja poveča svoj obseg tudi do 200%. Tako grozdje je zaradi svoje nadpovprečne velikosti in tanke jagodne kožice v primeru mokre jeseni lahko tudi veliko bolj občutljivo za pokanje, nastanek grozdne gnilobe in prekomeren izpad količine in tudi slabše kakovosti pridelka.

Prava redukcija grozdja na kakovost zahteva veliko potrpežljivega dela (do 100 ročnih delovnih ur/ha). Cilj redukcije pridelka v tem kriznem letu je, da tudi ob nespremenjenih tržnih cenah za naša vina dosedanjo kakovost deželnih vin dvignemo v rang kakovostnih, dosedanja kakovostna in vrhunska vina pa dvignemo po kakovosti še višje, tako da bodo naša vina stilno sodobna, pitna, ljudem všečna, zdrava in preprosto dobra. S tem bomo dosegli, da bo slovenski potrošnik veliko raje in množično posegal po slovenskih dobrih vinih, ki bodo ob primernih cenah dajala več in zagotavljala boljše kakovost kot podobna tuja vina. Dejansko samo slovenski kupec, ki bo posegal izključno po slovenskih kvalitetnih vinih, lahko vpliva na ohranitev in nadaljnji razvoj slovenskega vinogradništva, s tem se bo posledično zmanjšal uvoz tujih vin, ki v tem času dejansko uničujejo slovensko vinogradništvo.

REDUKCIJA GROZDJA V VINOGRADU ZA DVIG KAKOVOSTI (postopki in načini izvedbe)

Preden pričnemo z redčenjem pridelka svetujemo, da v vinogradu najprej ugotovimo dejansko obremenitev naših trt z pridelkom in koliko imamo v našem vinogradu pridelka na hektar. Nato pa naredimo plan in določimo katero in koliko grozdja bomo odstranili.

Obremenitev povprečne trte s pridelkom ugotovimo na povprečnem vzorcu št. trt, kjer ugotovimo najprej povprečno število grozdov na trti, nato pa to število delimo z življenjskim prostorom vsake trte in število grozdov na m² površine, to pa pomnožimo s povprečno težo grozda. Tako smo dobili obremenitev na m² površine in če to pomnožimo s 100 dobimo obremenitev s pridelkom na ar površine (običajna praksa v sosednih državah), če pa pomnožimo s 10 000 pa dobimo hektarski donos.

Primer: v vinogradu imamo 1.500 trt rumenega muškata z 2,3 m medvrstne in 0,9 m razdalje med trtami. Na trti smo ugotovili povprečno 12 grozdov

Določitev življenjskega prostora trte: 2,3m x 0,9m =2,07 m²

Število trt/ha: 10 000 m²:2,07= 4830 trt/ha

Določitev obremenitve trte /m²: 12grozdov/trto: 2,07 m²= 5,8 grozdov/ m²

Določitev pridelka v kg/ m²,kg/ar, kg/ha in kg/trto :

5,8 grozdov/ m² x 150g)= 0,87 kg/ m² ali 87 kg/ar ali 8700 kg/ha ali 1,8kg/trto (na 1500 trtah je pridelek 2700 kg) . V tem primeru je obremenitev trte glede na rodni potencial sorte rumeni muškati sorazmerno nizka, tako lahko ob vseh ostalih izpolnjenih pogojih pričakujemo vrhunsko kakovost grozdja.

Pridelek je lahko tudi:

5,8 grozdov/ m² x 200g=1,16kg ali 116 kg/ar ali 11600 kg/ha ali 2,41kg/trto(na 1500 trtah je pridelek 3600 kg). V tem primeru, ko je na trti po (pre)zgodnjem redčenju ostalo manjše število grozdov se njihov volumen lahko poveča. Pri tem pridelku lahko brez redčenja pred trgatvijo pričakujemo bolj tanko a še vedno lahko kakovostno, sveže pitno bolj ali manj sortno izraženo vino.

Pridelek je lahko tudi :

5,8 grozdov/ m² x 300g=1,74kg ali 174kg/ar ali 17400 kg/ha ali 3,61 kg/trto(na 1500 trtah je pridelek 5400 kg).V tem primeru je potrebno količino obvezno zmanjšati, saj je količina pridelka nad dovoljenimi zakonskimi okviri in vina iz takega grozdja na trg ne sodijo. V tem primeru če želimo dosežati vsaj kakovost deželne vina moramo zmanjšati pridelek za vsaj 20 % , v primeru če želimo kakovostno vino pa reduciramo pridelek za več kot 30%. To bomo v tem primeru dosegli s tem, ko bomo na zgoraj opisanem primeru vsaki trti odstranili od 2-4 grozde in iz povprečnih 12 na trti pustili le 8- 9 grozdov!

V preprostem primeru smo pokazali »tabu« temo za danes še (pre)mnoge vinogradnike, ki (ne)vede v svojih vinogradih pridelujejo več kot bi smeli, posledice pa nosimo vsi. Vinska kriza danes je večplastna, največja napaka nas vinogradnikov pri tem pa je, da smo se dali zapeljati, kako v prvi vrsti zmanjševati stroške, namesto, kako v prvi vrsti zagotoviti tisto trajno in pravo kakovost iz katere izhaja prav vse trajno in uspešno. V praksi se stroški lahko najboljše zmanjšajo z povečano količino , kakovost vina, ki ga velikokrat zamenjujemo z vsečnostjo pa z »pravilno« uporabo na trgu dovoljenih enoloških dodatkov. Edina dobra stran krize vidimo v opuščanju slabih navad in preživetih praks in sprejetju novih zahtev in pogojev, ki bodo spet omogočili drugačno sodobno obliko uspešnega slovenskega vinogradništva.

Pri ugotavljanju obremenitve in hektarskega donosa v svojem vinogradu moramo opozoriti na zakonske omejitve pridelanih količin za stopnje kakovosti vin. Vinogradniki imamo sprejeto dobro vinsko zakonodajo, sicer je po našem mnenju potrebna posodobitev in dopolnil, ki določa, da je zgornja meja pridelka za kakovostna in vrhunška vina 8.000 l/ha in deželna do 12.000 l/ha ali največ 3 kg/trto. Zaradi sodobnih tehnoloških postopkov gostega sajenja in izboljšanja rodnosti tako zaradi novih klonskih selekcijskih izboljšav kot tudi ugodnega vpliva klimatskih sprememb na trto, ugotavljamo, da so v praksi donosi na hektar in obremenitve trt veliko višji, kot so zakonske omejitve, kar pa je tudi eden od pomembnih razlogov za današnjo vinsko krizo.

Skupna težava v pridelavi grozdja je kot začaran krog, ko imamo v vinogradih in to brez izjeme prav v vseh treh vinorodnih deželah veliko preveč vinogradov, kjer so trte obložene vsaj dva do trikrat bolj kot to dovoljuje zakon. Ob splošnih težavah in omejitvah pri prodaji vina se pridružijo tudi posledice velikih obremenitev in slabše kakovosti, kar skupaj privede do manjše potrošnje, manjše prodaje in večanje zalog. Posledično se veliko potrošnikov vina preusmerja na druge pijače, mnogi pa tudi po tujih vinih, zaradi česar se bohoti uvoz tujih vin, ki resno ogroža naše vinogradništvo.

Na izobraževanjih iz vsebin trženja nas učijo, da je ključna pri trženju »analiza trga« - kaj kupec želi, kakšne so njegove navade in pričakovanja, kdo je naš ciljni kupec.....Postavlja se vprašanje ali smo dovolj dinamični, sledimo trendom in pričakovanjem pivskih navad nove generacije? Kajti, ko se kupec usmeri v nakup drugega proizvoda (druge vsečne pijače, ...), ga zelo težko pridobiš nazaj.

Ko smo v vinogradu ugotovili da imamo nastavek prekomernega pridelka se v času zorenja (od mehčanja naprej) odločimo za izvedbo redčenja pridelka tako, da:

- na trtah z velikimi grozdi (vse rdeče sorte razen modrega pinota) pustimo na vsaki mladiki samo en grozd, na vsaki trti pa do največ 12 grozdov. V primeru, ko pri določenih sortah kljub tej redukciji obstaja verjetnost prekomernega pridelka, pa je potrebno izvesti dodatno odstranjevanja delov grozdja (priveskov in spodnjih tretjin grozda). V vinogradu prakticiramo tako, da na rodni mladici pustimo tudi dva grozda pod pogojem da smo jih predhodno prikrajšali vsakega do polovice.
- redčenje na vseh ostalih trtah z manjšimi grozdi opravimo tako, da pustimo na rodni mladiki največ dva grozda. Odstranjevati pričnemo najprej višje ležeče grozde. Pri teh sortah pred redčenjem najprej vsako trto »pretresemo«, zato da najprej preprečimo prepletenost grozdja v obliki »gnezd«, kjer se običajno tudi najbolj razvija grozdna gniloba. Pri redčenju grozdja najprej z redčenjem rešimo prepletanje in stikanje grozdov, nato pa število teh grozdov na rodni mladiki.
- ekonomičen in neobičajen pa je postopek redčenja grozdja, ko z vinogradniškimi škarjami prerežemo del dvoletnega lesa šparona in pustimo odrezani del skupaj z grozdom na trti, da se posuši. Praviloma odrežemo šparon po peti ali šesti rodni mladiki odvisno od predhodno ugotovljene točke padca kakovosti in stopnje zahtev redukcije. Po izkušnjah od drugod na tak način ekonomično brez velikih stroškov regulirajo količino pridelka, posledično povečajo kakovost pridelka in poskrbijo za stabilen vinski trg.

Čas odstranjevanja grozdja se naj prične z prvimi zoritvenimi procesi (mehčanje in obarvanje jagod), ob tem pa se naj grozdje odnese iz vinograda, v vinogradu pa ga lahko pustimo le tedaj ko je vroče in suho obdobje in da se to grozdje po redčenju zmulči skupaj s travo. Gnitje odstranjenega grozdja na tleh v travi, lahko v primeru vlažnih in bolj mokrih pogojev pospešuje nastanek grozdne gnilobe na preostalem grozdju na trti, zato je v tem primeru potrebno reducirano grozdje odstraniti iz vinograda

Zaradi kriznih razmer in dolgoročnega razvoja našega vinogradništva v tem letu priporočamo, da se vinogradniki odločijo za redčenje grozdja in ostro regulacijo količin pridelka. Cilj redčenja v tem letu naj bo, da trte obremenimo do največ 2,5 kg grozdja za deželna vina, in do 1,5 kg/ za kakovostna ali vrhunska vina, kar po našem mnenju lahko, ob ugodnih vremenskih pogojih in pravem času trgatve povsem zdravega in dozorelega grozdja, zagotavlja tisto skupno točko, ko lahko še pokrivamo stroške, in najdemo dovolj prostora v kletih. Vremenski pogoji v tem letu se razen ekstremnih in hitrih sprememb spet približujejo našim« starim« pridelovalnim letom. Danes nas stanje dozorevanja grozdja opozarja, da je pred nami spet značilen klasičen letnik Podravja z nizkim Ph, višjimi kislinami in nižjimi sladkorji, kar ob predpostavki suhe jeseni zagotavlja, da se bo čas glavne trgatve spet bolj približal mesecu oktobru. Vinogradniki v Podravju bodo spet po treh desetletjih lahko pridelali drugačna praviloma suha, sortno značilna in s štajersko milino zaokrožena dobra in všečna vina, ki bodo kljub svoji polnosti, izraženem značaju zrelosti tudi ohranila pitnost. Ob predpostavki dolge suhe in bolj hladne jeseni lahko v Podravju v tem letu spet po dolgem času pričakujemo letnik, ko se bodo vinogradniki lahko odločali za pridelavo prestižnih predikatnih vin.

Danes je čas, da se množično odločimo za nov pristop v slovenskem vinogradništvu in se dokončno poslovimo od obstoječih praks in v redukciji pridelka grozdja, ki naj postane stalnica redne pridelave in bodoči utečeni standard, dosežemo tržno razpoznavnost in zagotovimo najprej uspešno prodajo doma, posledično zmanjšan uvoz tujih vin in končno uspešen prodor slovenskih vin in vinarjev na zahteven svetovni vinski trg. Ob tem pa se moramo zavedati, da je kakovost vina zgolj izhodiščni standard za vstop, doseganje pravih cen na tem trgu, pa je nadstandard, ki ga s svojim delom in lastno sposobnostjo, ter svojo edinstveno zgodbo lahko zagotovi vinogradnik in vinar izključno sam.

Po tej krizi bo po našem mnenju nastopil čas, ko se bodo vinogradniki med seboj spet pričeli ločevati ampak zgolj po uspešnosti (zagotovljen obstoj in razvoj). Končujejo se dosedanje prakse ločevanja vinogradnikov po organizacijskih in političnih delitvah in v pozabilo se bo,

kdo je velik in kdo mali, kdo je organiziran ali neorganiziran, kdo ljubiteljski ali tržni. V prvi vrsti pa bo to odvisno od vinogradnika samega, ki bo ob ustreznih pogojih tudi želel in znal ob »Imeti« razviti tudi »Biti«.

Vinogradniki smo do sedaj prestali veliko kriz in verjamemo, da bomo tudi po tej nadaljevali s svojim vinogradništvom tako, da bomo v bodoče pridelovali sicer manj toda bolj kakovostnega grozdja in posledično bolj cenjenega, tržno iskanega in dobro plačanega kvalitetnega vina.

Obveščamo vas tudi, da smo kot pooblaščen inštitucija za spremljanje dozorevanja grozdja za Vinorodno deželo Podravje, prejšnji teden, 11.8.2020, na spletni strani zavoda že objavili prve meritve spremljanja dozorevanja grozdja (več na: <http://www.kmetijski-zavod.si/>).

Maribor, 18.08.2020

vinogradništvo

KGZS Zavod Maribor, specialistična služba za

Roman ŠTABUC in Simona HAUPTMAN